

Nota voor Gedeputeerde Staten

Wonen en Leefomgeving

Onderwerp	Mededeling portefeuillehouder inzake zeer zorgwekkende stoffen
Documentnummer	DOC-00753350
Datum	20 februari 2025

0. Samenvatting

Gedeputeerde Staten hebben Provinciale Staten toegezegd om in het eerste kwartaal van 2025 een mededeling portefeuillehouder te sturen over de inzet op de reductie van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), waaronder de minimalisatieverplichting. Daarbij zal de context van het wettelijke stelsel worden geschetst (toezegging 9584¹). In de mededeling zijn de hoofdlijnen en actualiteiten van de Limburgse inzet toegelicht. In de bijlagen is beschreven hoe het wettelijke stelsel voor ZZS werkt (inclusief minimalisatieplicht) en is een nadere toelichting gegeven op de inzet.

Inzet op reductie

Het instrument van het college om te komen tot een reductie van de ZZS-uitstoot is via vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de complexe bedrijven. Het college heeft het reduceren van ZZS in het leefmilieu benoemd als één van de prioriteiten binnen de 'modulaire aanpak concretiserend milieubeleid'. De acties op het onderdeel ZZS zien voornamelijk op extra inzet op toezicht. Daarnaast zijn het 'Provinciaal Waterprogramma 2022-2027' en de 'Agenda bodem en ondergrond 2024-2030' vastgesteld, waar de aanpak/monitoring van ZZS (waaronder PFAS) onderdeel van uit maakt. Ten slotte wordt gewerkt aan maatwerkafspraken voor de grote industrie, waarbij ook afspraken over de reductie van ZZS worden gemaakt.

Actualiteiten

- Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) test een door hen ontwikkelde methode voor het betrekken van de optelsom van ZZS-luchtconcentraties (cumulatie) voor verschillende locaties in Nederland, waaronder Chemelot. De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) heeft daartoe meetgegevens verstrekt. De deelresultaten van dit cumulatie-onderzoek worden meegenomen in de gezondheidsverkenning rondom Chemelot en worden waarschijnlijk binnenkort gepubliceerd.
- De gezondheidsverkenning Chemelot wordt in 2025 door het RIVM uitgevoerd en er is een begeleidingscommissie ingesteld met daarin de betrokken overheden. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) en het RIVM hebben daarbij gekozen om de verkenning toe te spitsen op omwonenden.
- Het college heeft Provinciale Staten in maart 2024 geïnformeerd over de geconstateerde stijging van 1,3-butadien gemeten op leefniveau (immissie) nabij Chemelot. De ODZL heeft vervolgens intensief contact gehad met de bedrijven en er zijn maatregelen getroffen. Het bijgevoegde meetrapport laat zien dat de concentratie in 2024 weer op het lagere niveau lag.

1. Beoogd resultaat (output/outcome)

- Uitvoeren van toezegging 9584 door Provinciale Staten te informeren over de inzet op de reductie van ZZS, waaronder de minimalisatieverplichting en het wettelijk stelsel.
- Het actief informeren van Provinciale Staten dat de gezondheidsverkenning Chemelot is gestart. Hiermee wordt verdere uitvoering gegeven aan Gewijzigde Motie 3015 Berghorst c.s.

¹ <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/016b18f7-0343-439b-96d3-2e4e916106cf>

2. Toelichting

Wettelijk stelsel

ZZS zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, zich in de voedselketen ophopen of de voortplanting belemmeren. De hoofddoelstelling van het Europese en het Nederlandse ZZS-beleid is het weren van ZZS uit de leefomgeving zodat in 2050 nog slechts sprake is van verwaarloosbare risico's. Het ZZS-beleid is gericht op:

- Stoffen: de productie van, en handel in chemische stoffen,
- Emissies: uitstoot van ZZS uit een bron (zoals schoorsteen) naar lucht, water en/of bodem,
- Afval: afvalstoffen die ZZS bevatten.

Voor het ZZS-emissiebeleid geldt dat bedrijven maatregelen moeten nemen om uitstoot naar het milieu te voorkomen en als dat niet kan, dat zoveel mogelijk moeten beperken (minimalisatieplicht). Bedrijven moeten het bevoegd gezag hierover iedere vijf jaar informeren (informatieplicht) en moeten ook een 'vermijdings- en reductieprogramma' (VRP) opstellen. Daarnaast moet worden voldaan aan wettelijke grenswaarden voor emissie en immissie² en moeten de 'Best Beschikbare Technieken' (BBT³) worden toegepast.

Inzet op reductie

Het instrument van het college om te komen tot een reductie van de ZZS-uitstoot is via vergunningverlening, toezicht en eventueel handhaving voor de bedrijven waarvoor het college is aangewezen als bevoegd gezag. Dit zijn de complexe bedrijven: bedrijven die door aard en omvang grote gevolgen kunnen hebben voor de leefomgeving, zoals complexe chemische bedrijven en afvalverwerkers. Het houden van toezicht ziet zowel op het controleren van de naleving van de omgevingsvergunning milieu, als ook op de naleving van de direct werkende rijksregels. De ODZL voert deze wettelijke taken uit voor heel Limburg.

Het college heeft het reduceren van ZZS in het leefmilieu benoemd als één van de prioriteiten binnen de 'modulaire aanpak concretiserend milieubeleid'. De acties op het onderdeel ZZS zien voornamelijk op extra inzet op toezicht. De uitvoering van het milieubeleid wordt gefinancierd uit de programmareserve van het Beleidskader nieuwe energie en schoon leefmilieu voor het onderdeel leefmilieu van 1 miljoen Euro. De te verwachten extra inzet van de ODZL is opgenomen in het 'Statenvoorstel structurele dekking opdracht Omgevingsdienst Zuid-Limburg 2025 en verder'.

Daarnaast zijn het 'Provinciaal Waterprogramma 2022-2027' en de 'Agenda bodem en ondergrond 2024-2030' vastgesteld, waar de aanpak/monitoring van ZZS (waaronder PFAS) onderdeel van uit maakt. Ten slotte wordt gewerkt aan maatwerkafspraken voor de grote industrie, in het kader van de maatwerk aanpak van het ministerie van Klimaat en Groene Groei. Daarbij worden naast afspraken over vermindering van CO₂-uitstoot, ook afspraken over de reductie van ZZS gemaakt.

Actualiteiten

Methode cumulatie ZZS^{Error! Bookmark not defined.}

Het RIVM test in het kader van het Impulsprogramma Chemische Stoffen 2023-2026 een door hen ontwikkelde methode voor het betrekken van de optelsom van luchtconcentraties van ZZS (cumulatie) bij vergunningverlening. Deze methode wordt getest voor verschillende locaties in

² Immissie is de belasting die een ontvanger op leefniveau ontvangt van schadelijke stoffen door een bron

³ BBT zijn de meest doelmatige technieken/methoden om emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen

Nederland, waaronder Chemelot. De ODZL heeft daartoe de meetgegevens verstrekt van drie ZZS van meetlocatie Vouershof/Chemelot (monovinylchloride, 1,3-butadien en benzeen). De deelresultaten van dit cumulatieve-onderzoek worden meegenomen in de verkenning naar de gezondheid rondom Chemelot (GS DOC-00658408) en worden naar verwachting binnenkort gepubliceerd.

Verkenning gezondheid Chemelot

Het RIVM voert de verkenning naar de gezondheid rondom Chemelot in 2025 uit, in opdracht van het ministerie van I&W. Een motie van Provinciale Staten en een daaropvolgende brief vanuit Gedeputeerde Staten zijn hier mede de aanleiding voor geweest (GS DOC-00658408). Het ministerie van I&W en het RIVM hebben daarbij gekozen om de verkenning toe te spitsen op omwonenden. Het ministerie heeft een begeleidingscommissie ingesteld bestaande uit de gemeenten Sittard-Geleen, Stein en Beek, de ODZL, het Waterschap Limburg, de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (agendalid), de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Zuid-Limburg en de provincie. Het RIVM houdt daarnaast Chemelot en omwonenden (leden van de focusgroep Toekomst Chemelot en omgeving) op de hoogte van de voortgang en heeft ook een website over de verkenning ingesteld⁴. Gedeputeerde Staten geven in de mededeling aan dat relevante informatie met Provinciale Staten zal worden gedeeld, volgens de Gewijzigde Motie 3015 Berghorst c.s..

1,3-butadien

De ODZL voert in opdracht van de provincie metingen uit op leefniveau (immissiemetingen) als onderdeel van de wettelijke taken. Het college heeft Provinciale Staten op 6 maart 2024 geïnformeerd over de geconstateerde stijging van de stof 1,3-butadien (een ZZS) gemeten nabij Chemelot (meetlocatie Vouershof). Daarbij bleef de concentratie onder de wettelijke norm. De ODZL heeft vervolgens intensief contact gehad met de betreffende bedrijven en er zijn maatregelen getroffen. Vorig jaar lag de immissieconcentratie 1,3-butadien weer op het lagere niveau van 2022 (zie meetrapport in bijlage 3).

3. Bestuurlijke aandachtspunten

Geen

4. Lobby - aspecten

Niet van toepassing

5. Relatie met Programmabegroting

Programma: 4.2 gezond en veilig leefmilieu

6. Juridische aspecten

Niet van toepassing

7. Inkoop- en aanbestedingsaspecten

Niet van toepassing

8. Financiële en cofinancieringsaspecten

⁴ <https://www.rivm.nl/industrie/verkenning-gezondheid-omwonenden-van-chemelot>

De uitvoering van het milieubeleid wordt gefinancierd uit de programmareserve van het Beleidskader nieuwe energie en schoon leefmilieu voor het onderdeel leefmilieu van 1 miljoen euro. De te verwachten extra inzet van de ODZL is opgenomen in het 'Statenvoorstel structurele dekking opdracht Omgevingsdienst Zuid-Limburg 2025 en verder'.

9. Relatie met aanpak coronacrisis

Niet van toepassing

10. Arbeidsmarktbeleid

Niet van toepassing

11. Effecten op CO₂ en stikstof emissies (effecten op klimaat en biodiversiteit/beschermde natuur)

Niet van toepassing

12. Digitalisering & data governance

Niet van toepassing

13. Formatieve aspecten

Niet van toepassing

14. Samenwerking/afstemming andere clusters

De mededelingen portefeuillehouder zijn opgesteld door het cluster Wonen en Leefomgeving in afstemming met de clusters Ruimte, Natuur en Water, Vergunningen, Toezicht en Handhaving, Algehele Juridische Zaken en Programma en Projecten en de Omgevingsdienst Zuid-Limburg.

15. Voorstel:

1. Instemmen met bijgevoegde mededeling portefeuillehouder inzake zeer zorgwekkende stoffen en bijlagen en deze te sturen aan Provinciale Staten.
2. Te besluiten deze GS-Nota actief openbaar te maken.